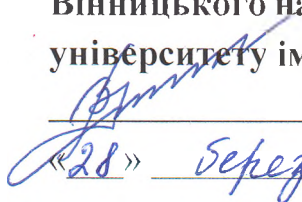

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М. І. ПИРОГОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Голова Приймальної комісії, ректор
Вінницького національного медичного
університету імені М.І. Пирогова**

 Вікторія ПЕТРУШЕНКО

«28» березня 2025 року

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗА
ПРОГРАМОЮ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ВСТУПУ НА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ С4 «ПСИХОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти

Доктор філософії (PhD)

Галузь знань

С Соціальні науки, журналістика та
інформація

Спеціальність

С4 Психологія

Вінниця 2025

Назва наукового напрямку	Сторінки
Пояснювальна записка	3
Зміст програми	4
Розділ 1. Загальна та вікова психологія	4
Розділ 2. Соціальна психологія	4
Розділ 3. Психологія спілкування	5
Критерії оцінювання, структура оцінки та порядок оцінювання підготовленості навчальних досягнень осіб, які складають додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту до аспірантури за спеціальністю С4 “Психологія” Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України	6
Список рекомендованої літератури	7

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту зі спеціальністю С4 “Психологія”. Програму додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту складено для осіб, які вступають на навчання до Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) в галузі С “Соціальні науки, журналістика та інформація” за спеціальністю С4 “Психологія” (третій освітньо-науковий рівень вищої освіти) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” або освітнього ступеня “Магістр” та мають диплом про вищу освіту іншої галузі знань.

Прийом здобувачів освіти. Прийом осіб, які успішно пройшли додаткове вступне випробування, для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі С “Соціальні науки, журналістика та інформація” за спеціальністю С4 “Психологія” у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова МОЗ України проводиться за результатами фахового вступного іспиту.

Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту. Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту проводиться у формі письмових відповідей на найзначущі за спеціальністю С4 “Психологія” питання, наведені в екзаменаційних білетах. Мета додаткового вступного випробування полягає у з’ясуванні мотиваційних нахилів та вихідного рівня теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін згідно із програмою підготовки фахівця за освітньо-науковим рівнем вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація” за спеціальністю С4 “Психологія”.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки здобувачів за освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю С4 “Психологія” вступники повинні мати базову вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Спеціаліст” або за освітнім ступенем “Магістр”, диплом про вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями та вміннями і навичками в галузі знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”. Обов’язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є питання з загальної та вікової психології, психології спілкування та соціальної психології, які охоплюють знання, необхідні для засвоєння нової інформації за спеціальністю С4 “Психологія”.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Психологія в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання психології. Психіка як предмет дослідження психології. Основні категорії психології: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, свідомість, особистість, діяльність, спілкування. Основні галузі психології. Сучасні напрямки психології. Поняття про свідомість, рівні свідомості. Розвиток психіки у філогенезі та історіогенезі. Онтогенез психіки. Пізнавальна функція психіки: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення та уява. Регулятивна функція психіки: увага, воля, емоції та почуття. Інструментальна функція психіки: темперамент, характер та здібності. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Види діяльності: гра, навчання, праця.

Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі. Вікова періодизація Е.Еріксона. Закономірності дитячого розвитку за Виготським. Провідна діяльність та періодизація за Ельконіним. Стадії когнітивного розвитку за Піаже. Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми соціалізації та розвитку особистості учня. Поняття провідної діяльності та сенситивного періоду.

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, малі соціальні групи, мікрогрупи). Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп. Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Психологія в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання психології. Психіка як предмет дослідження психології. Основні категорії психології: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, свідомість, особистість, діяльність, спілкування. Основні галузі психології. Сучасні напрямки психології. Поняття про свідомість, рівні свідомості. Розвиток психіки у філогенезі та історіогенезі. Онтогенез психіки. Пізнавальна функція психіки: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення та уява. Регулятивна функція психіки: увага, воля, емоції та почуття. Інструментальна функція психіки: темперамент, характер та здібності. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Види діяльності: гра, навчання, праця.

Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі. Вікова періодизація Е.Еріксона. Закономірності дитячого розвитку за Виготським. Провідна діяльність та періодизація за Ельконіним. Стадії когнітивного розвитку за Піаже. Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми соціалізації та розвитку особистості учня. Поняття провідної діяльності та сенситивного періоду.

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, малі соціальні групи, мікрогрупи). Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп. Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи.

Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості. Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп. Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність.

Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).

Регулятивні механізми соціальної поведінки, можливості її пояснення і передбачення: цінності та ціннісні орієнтації, соціальне настановлення, принцип ситуаційності.

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

Поняття спілкування, його зміст, цілі та функції. Види спілкування. Стратегії міжособистісного спілкування. Комунікативна та перцептивна сторони спілкування. Механізми взаєморозуміння. Бар'єри взаєморозуміння. Вербальна та невербальна комунікація. Чинники ефективності спілкування.

Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, “зсув ризику”, лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання. Психологічні механізми впливу у процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування.

Невербальна комунікація та її особливості. Кінесичні особливості невербального спілкування (жести, міміка, пози). Проксемічні особливості невербального спілкування.

Психологія професійного спілкування. Комунікативні навички психолога. Етичний кодекс психолога. Техніки активного слухання. Конгруентність. Емпатія. Співчуття та співпереживання.

**3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК
ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ОСІБ, ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ С4 “ПСИХОЛОГІЯ” ВІННИЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. М. І. ПИРОГОВА МОЗ УКРАЇНИ**

1. Додаткове вступне випробування за програмою фахового іспиту до аспірантури за спеціальністю С4 “Психологія” проводиться у вигляді фахового випробування на підставі надання письмових відповідей на питання екзаменаційного білету.

2. Кожний екзаменаційний білет додаткового вступного випробування за програмою фахового іспиту включає у свою структуру 3 питання з наступних навчальних дисциплін: “Загальна та вікова психологія”, “Соціальна психологія”, “Психологія спілкування”.

3. Тривалість іспиту складає – до 60 хвилин.

4. Відповідь на питання екзаменаційного білету письмового додаткового вступного випробування оцінюється наступним чином:

- “Зараховано” – отримано вірну відповідь на представлені питання, обґрунтовано всі ключові моменти розв’язування проблем, що поставлені, або зазначені усі необхідні для доведення положення;
- “Незараховано” – отримано невірні відповіді на поставлені питання або відповіді відсутні.

5. Особа, яка отримала оцінку “Зараховано” і, отже, успішно подолала додаткове вступне випробування, продемонструвала наявність мотиваційних нахилів та необхідний вихідний рівень теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін згідно із програмою підготовки фахівця за освітньо-науковим рівнем вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі С “Соціальні науки, журналістика та інформація” за спеціальністю С4 “Психологія” допускається, до подальшої здачі фахового вступного іспиту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До розділу 1:

Основна:

1. Загальна психологія : навч. посібник / Т. Б. Поясок [та ін.] ; Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського, Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. – 396 с.
2. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К.: МАУП, 2020. – 256 с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. / В.П. Москалець. – К. Ліра–К: 2020. – 564 с.
4. Примуш М.В. Загальна соціологія : навч. посіб. / М.В. Примуш. – Київ : Професіонал, 2004. – 590 с.
5. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. – К.: Каравела, 2020. – 418 с.
6. Савчин М.В. Загальна психологія : підручник. — 4-те вид. — Київ: Академія, 2024. — 350с.

Допоміжна:

1. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 388 с.
2. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: навч. посібник. Київ. : Вища школа, 2000. - 480 с.
3. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 296 с.
4. Загальна психологія : семінар. та практ. заняття : метод. посіб. / уклад. : Боднар А. Я., Яковенко О. В., Лемак Т. В. ; НаУКМА. – Київ : Дірект Лайн, 2019. – Ч. 1. – 72 с.
5. Загальна психологія. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Підручник. — К.: Каравела, 2019. — 464 с.

До розділу 2:

Основна:

1. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія : навч. посібник. 5-те видання, перероблене, доповнене. Київ: Академія, 2021. - 376 с.
2. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія / Олександр Видра. – Київ: Центр навчальної літератури, 2020. – 120с.
3. Кацавець Р.С. Вікова психологія. Навчальний посібник. (2-ге видання, доповнене). -К.: Алерта, 2024. -142 с.

4. Новікова Ж.М. Педагогічна психологія. Львівська політехніка, 2023. 148 с.
5. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія (Альма-матер+) Академія, 2024.-384 с.
6. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова Е., Пасека Е. Вікова психологія. К.: Центр Навчальної літератури, 2020.- 376 с.

Допоміжна:

1. Дуткевич Т. Дитяча психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 424 с.
2. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. Психологія розвитку та успіху особистості [Текст] : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. - 486 с.
3. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Вікова психологія. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. - 376 с.
4. Тертична Н.А. Вікова психологія: навчальний посібник. Київ: Книга-плюс. 2018. - 357 с.
5. Тертична Н.А. Практикум з вікової психології. Київ: Книга-плюс, 2018.- 119 с.

До розділу 3:

Основна:

1. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
2. Соціальна психологія : навч. посібн. / Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. – Київ, 2019. 254 с..
3. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Електронні текстові дані (1 файл: 7,83 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 595 с.
4. Соціальна психологія: навчальний посібник/ В. М. Поліщук. - Суми: Університетська книга (Україна), 2021. – 271 с.

5. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): Навч. посібник [електронне видання]: / Сурякова М.В., Панфілова Г.Б., Склянська О.В. - Дніпро: Середняк Т. К., 2021, – 150 с.

Допоміжна:

1. Кононець М.О. Психологія лідерства: навч. посібн. / Київ, КВІЦ, 2020. – 252 с.
2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. – 426 с.
3. Лебон Г. Психологія мас. К.: Видавництво Мультимедийное Издательство Стрельбицкого. – 2020. – 236 с.
4. Фройд З. Психологія спільнот і аналіз людського «Я» К.: Мультимедийное издательство Стрельбицкого. – 2021 р. – 79 с.
5. Чалдині Р. Психологія впливу / Р. Чалдині ; пер. з англ. М. Скоробогатова. – 2-е вид. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. МОН України <https://mon.gov.ua/>
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua/>
8. Бібліотека українських підручників <https://westudents.com.ua/>
9. Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної Академії педагогічних наук України <http://psychology-naes-ua.institute/>
10. Наукові пошукові платформи:
11. Google books <https://books.google.com.ua/>
12. Гугл академія <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
13. <https://www.researchgate.net/>
14. <https://www.academia.edu/>
15. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

Голова предметної екзаменаційної комісії, к.психол.н., доцент, доцент ЗВО кафедри педагогіки та психології

Ірина ПОТОЦЬКА